

ВА 344

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Приета: прот. № 13/11.03.2016 г.

Лектор: Доц. д-р Юлия Йоргова

АНОТАЦИЯ

В съвременните условия на динамични промени за успеха на всяка организация съществена роля играе доброто управление на човешките и ресурси. Науката за управление на човешките ресурси разработва и предлага на практиката концепции, подходи и инструментариум, чието използване да допринесе за постигане на устойчиво конкурентно предимство на организациите и ползи за заетите в тях.

Дисциплината „Управление на човешките ресурси“ е предназначена за подготовката на специалисти в областта на управлението, администрацията и икономиката. Предмет на дисциплината са взаимоотношенията, взаимодействието и въздействието върху човешките ресурси за постигане целите на организацията чрез активизиране, развитие и ефективно използване на нейния трудов потенциал. За правилното разбиране и успешно усвояване от студентите на проблематиката в дисциплината е потърсено оптимално съчетание между теоретични знания и практически приложими техники.

Предлаганият цикъл от теми е разработен в единадесет модула, в съответствие с утвърдения през последните години подход при структуриране на учебния материал по управление на човешките ресурси в страните с развита пазарна икономика. Темите са ориентирани към доказали своята ефективност знания и умения и са структурирани в логическа последователност.

Задачите за семинарни занятия и самоподготовка включват казуси, тестови въпроси, въпроси за размисъл и практически задания. Те подпомагат осмислянето на учебния материал, и формирането на умения за практическо приложение на теоретичните концепции, усвоени по време на лекционния курс.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основна цел на дисциплината е да формира систематизирани знания и умения за управление на хората в организацията - за активизиране, развитие и рационално оползотворяване на техния трудов потенциал.

След нейното изучаване се очаква студентите да:

- осъзнават ролята и съдържанието на дейността на специалистите по управление на персонала в съвременната организация;
- разбират как се оценява приноса на тази функционална област в общия успех на организацията;

- познават факторите, влияещи върху функционирането на системата за управление на човешките ресурси;
- познават инструментариума на планирането на човешките ресурси;
- разбират същността, предназначението и методите за анализ и проектиране на длъжностите в организацията;
- познават спецификата на дейностите по набиране на човешки ресурси;
- познават същността на процесите по подбор, назначаване и освобождаване на персонала;
- познават основните форми на равните възможности на хората при трудовата им реализация;
- разбират принципите за съставяне на ефективна програма за обучение на персонала;
- осъзнават концептуалната същност на кариерата в организацията и средствата за нейното управление;
- разбират технологията за оценяване на трудовото представяне на служителите;
- познават подходите, принципите и методите за изграждане на ефективна и справедлива система на заплащане на труда в организацията.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината е продължение на подготовката на студентите от специалности «Бизнес администрация», «Публична администрация», и «Маркетинг» в областта на управлението, придобита с изучаването на дисциплините „Основи на управлението” и „Организационно поведение”.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Бизнес администрация	Задължителна	6	40	20		60	30		30	
Публична администрация	Задължителна	6	40	20		60	30		30	
Маркетинг	Избираема	6	40	20		60	30		30	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1: Въведение в управлението на човешките ресурси

Човешките ресурси в организацията. За понятието управление на човешките ресурси (УЧР). Условия и фактори, влияещи върху УЧР. Развитие на теорията и практиката по УЧР. Модели за управление на човешките ресурси.

Тема 2: Система за управление на човешките ресурси в организацията.

Елементи и ефективност на системата за управление на човешките ресурси. Органи за управление на човешките ресурси. Съвременни предизвикателства пред управлението на човешките ресурси в организацията.

Тема 3: Анализ и проектиране на длъжностите.

Същност, цели и етапи на анализа на длъжностите. Длъжностна характеристика. Същност и етапи на проектирането на длъжностите. Методи за проектиране на длъжностите.

Тема 4: Планиране на човешките ресурси.

Същност на планирането на човешките ресурси. Планове по човешките ресурси. Етапи на планирането на човешките ресурси. Определяне на потребностите от човешки ресурси. Методи за определяне на общите потребности. Прогнозиране на наличната работна сила. Алтернативи за действие.

Тема 5: Набиране на човешките ресурси

Същност на набирането на човешки ресурси. Източници на кандидати. Методи за набиране на човешки ресурси. Набиране от образователни заведения. Ефективност на набирането.

Тема 6: Подбор, назначаване и освобождаване на човешките ресурси.

Същност на подбора на човешките ресурси. Определяне на изискванията към кандидатите. Процесът на подбор. Предварително пресяване на кандидатите. Оценяване на качествата на кандидатите. Интервюто като инструмент за подбор. Тестовите като инструмент за подбор. Вземане на решение. Подбор на мениджъри. Назначаване и освобождаване на работници и служители.

Тема 7: Осигуряване на равни възможности.

Същност и основания за равните възможности. Форми на дискриминация в труда и професиите. Политика за защита на равните възможности.

Тема 8: Обучение на персонала

Същност и основни етапи на обучението на персонала. Индивидуални детерминанти на ученето. Програма за обучение на персонала. Методи за обучение на персонала.

Тема 9. Управление на кариерата.

Концепции за кариерата. Етапи в развитието на кариерата. Процес на управление на кариерата. Планиране на кариерата. Дейности по развитие на кариерата. Митове за кариерата.

Тема 10: Оценяване на трудовото представяне на персонала.

Същност и цели на оценяването на персонала. Подготовка на работата по оценяване. Методи за оценяване. Интервю за обратна връзка.

Тема 11: Възнаграждение на персонала.

Заплащане, удовлетворение от труда и трудово представяне. Фактори, влияещи върху заплащането. Система на заплащане в организацията. Оценка на длъжностите в организацията. Равнище и структура на заплащането в организацията. Индивидуален подход към заплащането.

КУРСОВА РАБОТА

Курсовата работа е свързана с практически проучвания на студентите сред реални организации. Тя цели създаване на умения за наблюдение, изследване, анализ, обобщаване и критична оценка на реално действаща система за управление на човешките ресурси в организация по избор. Курсовата работа се разработва в съответствие с указанията на преподавателя и се презентира пред студентската аудитория.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

1. На първата лекция студентите получават пълна информация за съдържанието на курса, изискванията към подготовката им, препоръчителните литературни източници, методите на оценяване и изпитния въпросник.

2. Лекциите са по темите от учебната програма и завършват с обобщени въпроси за самоподготовка.
3. В семинарните упражнения студентите дискутират, решават задачи и казуси, целящи прилагането на практика на основните постановки и концепции от теорията.
4. В курсовата работа се осъществява наблюдение, изследване, анализ, обобщаване и оценка на система за управление на човешките ресурси в организация по избор.
5. По време на обучението се осъществяват срещи с представители на практиката или посещения на реално действащи предприятия с цел разширяване на практическия опит на студентите.
6. Като обратна връзка за усвояването на материала по време на курса се провеждат междинни контролни, включващи тестове и задачи.
7. За подпомагане на учебния процес и разширяване на възможностите на преподавателя при осъществяването на текущия контрол по дисциплината се използват електронни материали, предоставени на студентите в платформата Moodle.

МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценката на знанията и уменията на студентите по дисциплината се формира от текущия контрол и резултата от писмения семестриален изпит. Текущото оценяване се реализира чрез два теста през семестъра, разработка и защита на курсова работа. Условие за допускане до семестриален изпит е разработката и презентирането на курсовата работа. Крайната оценка се формира от резултатите от изпита и оценката от текущия контрол.

При демонстрирани високи резултати от текущия контрол се предвижда зачитане на оценката като крайна. Семестриалният изпит е в тестова форма.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Шопов, Д., М. Атанасова, Управление на човешките ресурси, Тракия – М, 2001
2. Славянска, В., Управление на човешките ресурси, ФЛАТ, 2011
3. Харизанова, М., Н. Миронова, Д. Бояджиев, Управление на човешките ресурси – инвестиция в бъдещето, Авангард Прима, 2006
4. Шопов, Д., и др. Наръчник по управление на човешките ресурси, Труд и право, 2002
5. Владимирова, К., Управление на човешките ресурси – стратегии, стандарти, практики, УНСС, 2006
6. Илиев, Й., Управление на човешките ресурси. Умението на мотивираме, Абагар, 2007
7. Илиев, Й., Управление на човешките ресурси (избрани теми), УНСС, 2014
8. Калчев, Р., К. Антонова, Управление на човешките ресурси, ИУ-Варна, 2014.
9. Владимирова, К., Стратегическо управление на човешките ресурси, Нов български университет, 2009
10. Шопов Д. и др., Терминологичен речник по управление на човешките ресурси, УНСС, 2004
11. Попов, Г., Човешкият капитал на 21 век, Персонал Консулт, 2010
12. Спасов, К., Социален мениджмънт, Персонал Консулт, 2010
13. Пейчева, М., Управление на човешките ресурси – учебно помагало за подготовка на семинарни занятия, Интернешънъл мениджмънт консултинг, 2010

14. Колева С., Управление на човешките ресурси– учебно помагало за подготовка на семинарни занятия, УНСС, 2012

НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

1. Кодекс на труда (изм., бр. 27 от 25.03.2014)
2. Закон за защита от дискриминация, (ДВ бр.103 от 29.12.2009г.), <http://www.mlsp.government.bg/BG/law/law/index.htm>
3. Закон за здравословни и безопасни условия на труд (ДВ, бр.124 от 23.13.1997 г., изм., бр. 27 от 25.03.2014), <http://www.mlsp.government.bg/BG/law/law/index.htm>

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

ВА 344

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Лектор: Доц. д-р Юлия Йоргова

1. За понятието управление на човешките ресурси (УЧР). Човешките ресурси в организацията.
2. Условия и фактори, влияещи върху УЧР.
3. Развитие на теорията и практиката по УЧР.
4. Модели за управление на човешките ресурси.
5. Елементи и ефективност на системата за управление на човешките ресурси.
6. Органи за управление на човешките ресурси.
7. Съвременни предизвикателства пред управлението на човешките ресурси в организацията.
8. Същност, цели и етапи на анализа на длъжностите. Длъжностна характеристика.
9. Същност и етапи на проектирането на длъжностите.
10. Методи за проектиране на длъжностите.
11. Същност на планирането на човешките ресурси. Планове по човешките ресурси.
12. Етапи на планирането на човешките ресурси.
13. Определяне на потребностите от човешки ресурси.
14. Методи за определяне на общите потребности.
15. Прогнозиране на наличната работна сила. Алтернативи за действие.
16. Същност на набирането на човешки ресурси. Източници на кандидати.
17. Методи за набиране на човешки ресурси.
18. Набиране от образователни заведения. Ефективност на набирането.
19. Същност и етапи на подбора. Определяне на изискванията към кандидатите.
20. Процесът на подбор. Предварително пресяване на кандидатите.
21. Оценяване на качествата на кандидатите. Интервюто като инструмент за подбор.
22. Тестовите като инструмент за подбор.
23. Подбор на мениджъри.
24. Назначаване и освобождаване на работници и служители.
25. Осигуряване на равни възможности. Същност и основания за равните възможности.
26. Форми на дискриминация в труда и професиите.
27. Политика за защита на равните възможности.
28. Същност и основни етапи на обучението на персонала. Индивидуални детерминанти на ученето.
29. Програма за обучение на персонала.
30. Методи за обучение на персонала.

31. Управление на кариерата. Кариерата като концепция.
32. Планиране на кариерата.
33. Дейности по развитие на кариерата. Митове за кариерата.
34. Същност и цели на оценяването на персонала. Подготовка на работата по оценяване.
35. Методи за оценяване. Интервю за обратна връзка.
36. Заплащане, удовлетворение от труда и трудово представяне.
37. Фактори, влияещи върху заплащането.
38. Система на заплащане в организацията. Оценка на длъжностите в организацията.
39. Равнище и структура на заплащането в организацията.
40. Индивидуален подход към заплащането.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Шопов, Д., М. Атанасова, Управление на човешките ресурси, Тракия – М, 2001
2. Славянска, В., Управление на човешките ресурси, ФЛАТ, 2011
3. Харизанова, М., Н. Миронова, Д. Бояджиев, Управление на човешките ресурси – инвестиция в бъдещето, Авангард Прима, 2006
4. Шопов, Д., и др. Наръчник по управление на човешките ресурси, Труд и право, 2002
5. Владимирова, К., Управление на човешките ресурси – стратегии, стандарти, практики, УНСС, 2006
6. Илиев, Й., Управление на човешките ресурси. Умението на мотивираме, Абагар, 2007
7. Илиев, Й., Управление на човешките ресурси (избрани теми), УНСС, 2014
8. Калчев, Р., К. Антонова, Управление на човешките ресурси, ИУ-Варна, 2014.
9. Владимирова, К., Стратегическо управление на човешките ресурси, Нов български университет, 2009
10. Шопов Д. и др., Терминологичен речник по управление на човешките ресурси, УНСС, 2004
11. Попов, Г., Човешкият капитал на 21 век, Персонал Консулт, 2010
12. Спасов, К., Социален мениджмънт, Персонал Консулт, 2010
13. Пейчева, М., Управление на човешките ресурси – учебно помагало за подготовка на семинарни занятия, Интернешънъл мениджмънт консултинг, 2010
14. Колева С., Управление на човешките ресурси– учебно помагало за подготовка на семинарни занятия, УНСС, 2012

НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

4. Кодекс на труда (изм., бр. 27 от 25.03.2014)
5. Закон за защита от дискриминация, (ДВ бр.103 от 29.12.2009г.), <http://www.mlsp.government.bg/BG/law/law/index.htm>
6. Закон за здравословни и безопасни условия на труд (ДВ, бр.124 от 23.13.1997 г., изм., бр. 27 от 25.03.2014), <http://www.mlsp.government.bg/BG/law/law/index.htm>